

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 1 päivänä heinäkuuta 2021

668/2021

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 2 ja 3 §, 4 §:n 7 ja 8 kohta, 10 §, 21 §:n 2 momentti, 23–25 ja 27–30 §, 33 §:n johdantokappale ja 2 kohta sekä 37, 38, 44, 46 ja 47 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 ja 28 § osaksi laissa 1280/2019, 4 §:n 7 ja 8 kohta sekä 24 ja 27 § laissa 1280/2019, 21 §:n 2 momentti sekä 25, 29 ja 38 § laissa 1501/2009, 33 §:n johdantokappale laissa 689/2018, 33 §:n 2 kohta laissa 844/2011, 46 § laissa 973/2015 ja 47 § laissa 768/2009, sekä

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1280/2019, uusi 9 ja 10 kohta, lakiin uusi 21 a §, 26 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 27 a ja 27 b §, 41 §:ään uusi 3 ja 4 momentti ja lakiin uusi 46 a § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan elävien selkärankaisten eläinten ja soveltuvien osin elävien selkärangattomien eläinten kuljetukseen.

Tässä laissa säädetään myös eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2005, jäljempänä *eläinkuljetusasetus*, täytäntöönpanosta.

Eläinkuljetusasetuksen soveltamisesta kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvaan selkärankaisten eläinten kuljettamiseen säädetään mainitun asetuksen 1 artiklassa, eläinkuljetusta koskevista yleisistä edellytyksistä 3 artiklassa ja eläinkuljetuksessa noudatettavista teknisistä säännöistä liitteessä I.

Tässä laissa annetaan myös täydentävät säännökset virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parla-

HE 25/2021
MmVM 10/2021
EV 88/2021

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 2017/625 (32017R0625); EUVL N:o L 95, 7.4.2017, s. 1–142
Neuvoston asetukset (EY) N:o 1/2005 (32005R0001); EYVL N:o L 3, 5.1.2005, s. 1

mentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus), jäljempänä *valvonta-asetus*, soveltamisesta sellaiseen viralliseen valvontaan, jota suoritetaan mainitun asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettujen eläinten hyvinvointia koskevien vahvistettujen sääntöjen noudattamisen todentamiseksi eläinten kuljetuksissa, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Tämän lain 2–4 luvussa säädettyjä kuljetuksen yleisiä edellytyksiä, kuljetusvälinettä sekä eläinten kuormaamista ja kuorman purkamista koskevia säännöksiä sovelletaan vain muuhun kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvaan kuljetukseen.

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kuljetettavien eläinten hoidossa, kohtelussa ja käsittelyssä on noudatettava eläinsuojelulakia (247/1996).

Eläinkuljetusasetuksen virallisesta valvonnasta Euroopan unioniin tapahtuvan tuonnin osalta säädetään eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetussa laissa (1277/2019).

Eläintautilaissa (76/2021) säädetään, mitä eläinten kuljetuksessa on noudatettava eläintautien leviämisen estämiseksi.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 7) *valvontaviranomaisella* Ruokavirastoa, aluehallintovirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäreitä ja poliisia;
- 8) *poistumispaikalla* valvonta-asetuksen 3 artiklan 39 kohdassa tarkoitettua poistumispaikkaa;
- 9) *muulla kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvalla kuljetuksella* eläinten kuljetusta, johon ei liity rahan, tavaroiden tai palvelujen välitöntä vaihdantaa ja jonka tavoitteena ei ole välittömästi tai välillisesti taloudellinen voitto;
- 10) *reittisuunnitelmalla* eläinkuljetusasetuksen liitteessä II tarkoitettua asiakirjaa.

10 §

Eläimiä tarkoittava merkintä

Sellaisessa Suomessa rekisteröidyssä maantiekuljetusvälineessä, jossa kuljetetaan hevosta tai muuta vastaavaa suurikokoista eläintä, on oltava merkintä ELÄINKULJETUS tai vastaava ruotsinkielinen merkintä. Kuljetuspäällyksessä, josta ei voida nähdä sen sisältävän eläimiä, on oltava eläimiä osoittava merkintä. Merkintöjen tulee olla selkeitä ja helposti havaittavia.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Pätevyystodistuksen myöntää aluehallintovirasto. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa.

21 a §

Eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn koulutuksen ja kokeen järjestäjä

Eläinkuljetusasetuksen liitteessä IV tarkoitettua koulutusta voi antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä kokeita järjestää sellainen koulutuksen järjestäjä, jolla on ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa sellaiseen tutkintoon, joka osoittaa eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn pätevyystodistuksen mukaisen osaamisen. Edellä tarkoitettua koulutusta voivat antaa ja kokeita järjestää myös ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitetut ammattikorkeakoulut.

6 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

23 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen ja tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

24 §

Ruokavirasto

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

- 1) suunnittelee, ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanoa ja noudattamista;
- 2) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;
- 3) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;
- 4) nimeää poistumispaikat;
- 5) valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;
- 6) vastaa eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettujen teurastamoiden alueella; poroteurastamojen valvonnasta säädetään tämän lain 25 §:n 4 momentissa.

Lisäksi Ruokavirasto vastaa Euroopan unionin eläinten kuljetusta koskevassa lainsäädännössä toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä tehtävistä, jollei tehtävää ole laissa siirretty muulle viranomaiselle.

25 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto huolehtii eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan.

Aluehallintovirasto on eläinkuljetusasetuksen 20 artiklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomainen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

Aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomainen reittisuunnitelmiin liittyvissä tarkastuksissa ja muissa toimenpiteissä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta tai kuljetuksen jälkeen.

Lapin aluehallintovirasto vastaa eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta poroteurastamoiden ja niihin liittyvien laitosten alueella.

26 §

Paikalliset viranomaiset

Poiketen siitä, mitä 25 §:n 3 momentissa säädetään reittisuunnitelmiin liittyvistä tarkastuksista ja muista toimenpiteistä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta, kunnaneläinlääkäri voi tehdä toimialueellaan reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä kuljetuksissa, joita tehdään toistuvasti samaan määräpaikkaan saman toimijan toimesta. Lisäksi aluehallintovirasto voi yksittäistapauksessa määrätä kunnaneläinlääkäriin tekemään reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä.

27 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkäriin ohella eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

27 a §

Valtuutetut tarkastajat

Ruokavirasto voi myöntää luonnolliselle henkilölle määrääjäksi oikeuden valtuutettuna tarkastajana suorittaa eläinten kuljetusten viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia valvontaviranomaisen sijasta. Tehtävien siirtämisen edellytyksistä säädetään valvonta-asetuksen 30 artiklassa. Toimeksiannon saaneiden luonnollisten henkilöiden ja toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuksista säädetään valvonta-asetuksen 32 ja 33 artiklassa. Valtuutetulla tarkastajalla ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteeseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Valtuutettu tarkastaja toimii tehtävässään Ruokaviraston valvonnassa. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee Ruokavirasto.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetun tarkastajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen valtuutus.

7 luku

Valvonta

27 b §

Valvontasuunnitelmat

Ruokavirasto laatii eläinten kuljetusten valvonnan ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen valvontasuunnitelman.

Aluehallintovirasto laatii eläinten kuljetusten valvontaa koskevan vuosittaisen valvontasuunnitelman toimialueellaan. Valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon Ruokaviraston laatima valtakunnallinen suunnitelma.

28 §

Tarkastus- ja näytteenotto

Eläinkuljetusasetuksen noudattamisen virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään valvonta-asetuksen 9–15 artiklassa. Mitä valvonta-asetuksessa säädetään toimivaltaisten viranomaisten tarkastusoikeudesta, koskee myös valtuutettua tarkastajaa tämän suorittaessa virallista valvontaa.

Jos muussa kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvassa kuljetuksessa on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan 2–4 luvun vastaisesti, valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus. Poliisi ja Tulli voivat suorittaa tarkastuksen ilman epäilyäkin. Sama oikeus on Ruokavirastolla teurastamon, rajatarkastusaseman ja poistumispaikan alueella ja Lapin aluehallintovirastolla poroteurastamon alueella.

Tarkastuksen suorittajalla on 2 momentissa tarkoitettussa tarkastuksessa oikeus päästä tiloihin, joissa eläintä kuljetetaan tai pidetään kuljetuksen aikana ja ottaa korvauksetta tarkastusta varten tarvittavia näytteitä. Tarkastuksessa voidaan tarkastaa eläin, sen kuljetusväline sekä eläintä varten tarkoitetut ravinto ja juotava samoin kuin varusteet ja välineet.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa suorittaa vain toimivaltainen valvontaviranomainen. Tarkastus voidaan tehdä vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Jollei kyse ole Suomen tullialueelle tai siihen kuuluvan erityisen veroalueen alueelle saapumisen tai sieltä poistumisen välittömässä yhteydessä tehtävästä kulkuneuvon kohdistuvasta tarkastuksesta, tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa saa tehdä vain, jos on aihetta epäillä toimijan tai muun, jota eläinten kuljetusta koskevissa säännöksissä säädetty velvollisuudet koskevat, syyllistyneen rikokseen, josta voi seurata vankeusrangaistus.

Ruokavirasto voi määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten kuljetusta koskevien säädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Aluehallintovirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan tai määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksia.

29 §

Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

Tarkastuksessa noudatetaan hallintolain (434/2003) 39 §:ää. Jos tarkastukseen sovelletaan valvonta-asetusta, noudatetaan kuitenkin ensisijaisesti sitä.

Asianosaisen kuulemisesta säädetään hallintolain 34 §:ssä. Ennen tämän lain 37 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos tämä on viipymättä tavoitettavissa.

30 §

Tiedonsaantioikeus

Toimivaltaisella valvontaviranomaisella ja valtuutetulla tarkastajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 28 §:n 1 momentissa tarkoitetun kuljetuksen virallisen valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta valtion ja kunnan viranomaisilta ja valvonta-asetuksen 3 artiklan 29 kohdassa tarkoitetuilta toimijoilta.

Toimivaltaisella valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 28 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuljetuksen valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta valtion ja kunnan viranomaisilta ja eläimiä kuljettavalta henkilöltä.

33 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatua välttämättömiä tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta ja taloudellisesta asemasta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista:

2) Verohallinnolle Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 §:ssä säädettyjä tehtäviä varten; sekä

37 §

Kiellot, määräykset ja muut hallinnolliset toimenpiteet

Valvontaviranomainen voi antaa sille, joka ei noudata eläinkuljetusasetusta, valvonta-asetusta tai tätä lakia, kiellon jatkaa tai toistaa säännösten vastaista menettelyä tai määrätä tämän asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat, valvontaviranomainen voi määrätä välittömästi eläimet palautettavaksi suorinta tietä lähtöpaikkaan tai kuljetettavaksi suorinta tietä määräpaikkaan tai kuljetusvälineen korjattavaksi tilapäisesti siten, että eläinten välitön vahingoittumisen vaara estetään. Jos eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen olisi julmaa sitä kohtaan, valvontaviranomainen voi lopettaa eläimen.

Eläinkuljettajaluvan ja kuljetusvälineen hyväksymistodistuksen peruuttamisesta säädetään eläinkuljetusasetuksen 26 artiklan 4 kohdan c alakohdassa ja maantieajoneuvon kuljettajan ja eläinten hoitajan pätevyystodistuksen peruuttamisesta 26 artiklan 5 kohdassa. Valvonta-asetuksen 154 artiklan 2 alakohdassa tarkoitetun siirtymäajan jälkeen peruuttamisesta säädetään valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan j alakohdassa. Eläinkuljettajaluvan ja kuljetusvälineen hyväksymistodistuksen peruuttamiseen sovelletaan myös 17 §:n 2 momenttia, 19 §:n 2 momenttia ja 20 §:n 2 momenttia.

38 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto, aluehallintovirasto ja Tulli voivat tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

41 §

Eläinkuljetusasetuksen soveltamista koskevat poikkeukset ja eräät sitä täydentävät säännökset

Eläinkuljetusasetuksen 2 artiklan q kohdassa tarkoitetun järjestäjän tai eläinkuljettajan on laadittava reittisuunnitelma porojen ja turkiseläinten pitkissä kuljetuksissa, jos kuljetus suuntautuu Suomen ulkopuolelle. Muilta osin reittisuunnitelmaan ja sen valvontaan sovelletaan eläinkuljetusasetusta ja valvonta-asetusta.

Eläimistä, joita ei saa pitää kuljetuskuntoisina, säädetään eläinkuljetusasetuksen liitteen I luvun I kohdassa 2. Tarkempia säännöksiä mainitun kohdan d alakohdassa tarkoitettujen eläinten kuljetuskuntoisuutta koskevista vaatimuksista voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

44 §

Perittävät maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan tämän lain tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla suorittamasta valvonnasta perittävistä maksuista säädetään valvonta-asetuksessa. Tämän lisäksi sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992), jollei valvonta-asetuksessa toisin säädetä.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain mukaisista suoritteista. Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudattavasta menettelystä.

46 §

Muutoksenhaku

Edellä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua eläinkuljettajaluvan myöntämistä, 19 §:n 2 momentissa ja 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua hyväksymistodistuksen myöntämistä, 21 §:n 2 momentissa tarkoitettua pätevyystodistuksen myöntämistä sekä 22 §:n 2 momentissa tarkoitettua tarkastusaseman hyväksymistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhausta kunnaneläinlääkäriin päätökseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Muutoksenhausta Tullin päätökseen säädetään tullilaissa (304/2016).

Muutoksenhausta 38 §:ssä tarkoitettuun uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisuhan asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen säädetään uhkasakkolaissa.

Valitus, joka koskee eläinten hyvinvointia, on käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhausta valtion viranomaisen määräämään maksuun säädetään valtion maksuperustelaissa.

46 a §

Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

Jos ilmoituksen toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle sen valvontaan kuuluvien säännösten todellisesta tai epäilystä rikkomisesta on tehnyt luonnollinen henkilö, hänen henkilöllisyytensä on pidettävä salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan hänelle haittaa.

47 §

Kunnalle maksettava korvaus

Kunnaneläinlääkäriin 19 §:n 1 momentin tai 28 §:n nojalla suorittamasta tarkastuksesta sekä 26 §:n 2 momentin perusteella suorittamista toimenpiteistä kunnalle valtion varoista maksettavasta korvauksesta säädetään eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 23 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021.

668/2021

Naantalissa 29.6.2021

Tasavallan Presidentti
Sauli Niinistö

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä